

Gammel glaskålsort bør dyrkes igen

AF **LARS H. JACOBSEN**, INSTITUT FOR FØDEVARER, AARHUS UNIVERSITET, OG **GITTE K. BJØRN**, AGROTECH

Glaskål er en gammel kulturplante, der kan spores helt tilbage til romerne. Det er den overjordiske, fortykkede stængeldel, der spises. Der findes både lilla og lysegrønne sorter af glaskål, men kødet er dog altid hvidt. Glaskål kan anvendes både i rå tilstand, kogt eller stuvet. I Tyskland er arten meget udbredt og kan købes i alle grøntbutikker. Dette er desværre ikke tilfældet i Danmark.

Forsøg

I somrene 2010 og 2011 blev tre gamle glaskålsorter dyrket på en økologisk mark ved Årslev på Fyn af Institut for Fødevarer, Aarhus Universitet. Sorterne blev ligeledes dyrket i Den Økologiske Have i Odder og på Dansk Landbrugsmuseum i Gl. Estrup. I 2011 blev der udover de tre, gamle sorter også

dyrket en nutidig, kommerciel hybridsort (Kolibri F1) til sammenligning.

I Årslev blev planterne sået i væksthus i begyndelsen af april og udplantet i mårken i maj måned. Planterne blev dækket med insektnet lige efter plantning for at undgå angreb af kålfluer og kålsommerfugle. Insektnettet blev lagt direkte oven på glaskålen. Der blev vandet efter behov.

I april måned blev der i begge dyrkningsår taget jordprøver – herunder N-min (mængden af nitrat- og ammoniumkvælstof i rodzonen). Analyseresultaterne viste, at der var tilstrækkeligt med gødning i jorden, og derfor blev der i begge dyrkningsår ikke tilført gødning til glaskålen. Årsagen til, at vi kunne undlade at gødske var vores gode sædskifte. Forfrugten til glaskålen i 2010 var kløvergræs, og fra august var

den olieræddike. Til glaskålskulturen i 2011 var forfrugten byg isået rajgræs, rødkløver og sneglebælg.

I 2010 blev planterne høstet d. 19. juli, men i 2011 var udviklingen af planterne hurtigere, hvorfor høsten fandt sted allerede den 27. juni. Ved høst bedømte vi udbytte og kvalitet, og årsager til kvalitetsfejl blev registreret.

Resultater

Planterne blev høstet, da knoldenes bredde var ca. 8 cm. De viste resultater er udelukkende baseret på dyrkningen i Årslev, Institut for Fødevarer. Alle sorterne klarede sig godt i forsøget, idet procenten af brugbare planter lå højt (86–92%). »Brugbare planter« er planter med knolde, der er fejlfri eller kun har ubetydelige revner eller mindre

◀ *Nyhøstede glaskål af den gamle sort 'Karlek', der i et toårigt forsøg har udmærket sig ved ikke at producere træede knolde.*

skurvpletter. I forsøget viste det sig, at vi med den gamle sort 'Karlek' kunne producere et lige så højt antal brugbare planter, som med den kommercielle sort 'Kolibri F1'. De to grønne sorter 'Wiener Hvid Todon' og 'Fekara' havde en lidt større frasorteringsprocent. Den hyppigste årsag til kasserede planter var, at de var flækkede i knolden. Andre årsager var skurvplamager og større revner.

Indre kvalitet

Skal man anvende glaskålen i rå tilstand, må den ikke være »træet«. Er knolden træet, vil den føles ubehagelig ru og stikke på tungen, og den ellers gode smagsoplevelse ødelægges. Træethed er derfor nok den vigtigste kvalitetsegenskab i glaskål. Hvis glaskålen skæres ud, vil man kunne se træethed som små fibre, der stikker ud fra overfladen.

Vi har i forsøget registreret træethed, og som det ses i tabellen, er der meget stor forskel på sorterens tendens til denne egenskab. Den gamle sort 'Karlek' falder igen positivt ud, da der både i 2010 og 2011 ikke blev observeret træethed i sorten. Alle øvrige sorter havde indvendig træethed. Det ser ud til, at problemet er størst for de to grønne sorter 'Wiener Hvid Todon' og 'Fekara'. Også i den nutidige sort 'Kolibri F1' var der problemer med træethed. Bemærk også, at denne egenskab sandsynligvis er påvirket af dyrkningsbetingelserne, da der for de to grønne sorter er meget stor forskel på hvor træede knoldene var i 2010 og 2011.

Konklusion

Forsøget har vist, at den gamle sort 'Karlek' ser meget lovende ud til miljøvenlig produktion. Udbyttet af brugbare knolde var på højde med den kommercielle sort 'Kolibri F1' i 2011. 'Karlek' havde som den eneste af sorterne ingen problemer med træethed i begge dyrkningsår, hvilket er en stor fordel.

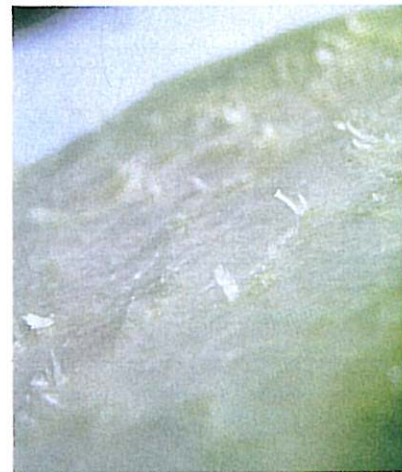
Bedømmelse af sorter i 2010 og 2011

Sort	Udvendig farve	2011: Brugbare planter	2011: Indvendig træethed	2010: Indvendig træethed
Kolibri F1	lilla	92%	33%	*
Wiener Hvid Todon	hvid	86%	50%	25%
Fekara	hvid	86%	83%	17%
Karlek	lilla	92%	0%	0%

* 'Kolibri F1' var kun med i forsøget i 2011.

▶ *Træethed ses som små fibre, der stikker ud fra overfladen af det gennemskårne glaskål.*

FÅ EN POSE 'KARLEK'
Kunne du tænke dig at afprøve 'Karlek'? Praktisk Økologi har fået en portion frø fra NordGen. Den vil vi uddele gratis på vores årsmøde den 21. april. Vi ses!

Dyrkning af glaskål

Glaskål kan dyrkes på de fleste jorder. Lerholdig, dybmuldet og næringsrig jord er dog bedst. Planterne kan tiltrækkes i bænk eller drivhus. Der sås ca. 5–6 uger før udplantning. Der kan sås fra tidligt forår til ca. 1. juni. Planteafstanden skal være ca. 20 cm i rækken med 50 cm mellem rækkerne. Planterne kan med fordel dækkes med insektnet for at undgå problemer med kålfluer og kålsommerfugle.

Det er vigtigt med et ordenligt sædskifte, så problemer med kålbrok undgås – dvs. mindst 5 år mellem korsblomstrede afgrøder.

Kært barn har mange navne

Der er en del forvirring vedrørende navnet på glaskål. Glaskål kaldes også knudekål og glaskålrabi. I Tyskland og Sverige sælges den under navnet kålrabi – et navn, som herhjemme ofte fejlagtigt bruges om kålroer.

NordGen

Frø af de gamle sorter opbevares i frysere i NordGen.
www.nordgen.org

Læs mere

Du kan læse mere om projektet på hjemmesiden www.kaalogrodfrugter.dk.